

# Gravskrifter

og andre personalhistoriske Indskrifter i Gl. Aarhus Amt.

Samlede af Chr. Heilskov.

---

IV.

Tillæg<sup>1)</sup>.

## Aarhus Købstad.

I.

Sandstensplade paa den gamle Katedralskolebygning mod Gaardspladsen:

Ædes Hæ D. O. M.

et Musis Arhusiensibus Sacræ pridem deformes ruinis,  
vetustate Sublapsæ, Suis partim Sumtibus partem liberali-  
tate publica eruderibus ita resurrexere

Anno M.DCCLXIII

Auspiciis D: Olai Borrichii de Schouboe Equitis auranti  
et Præfecti Dioeceseos. et D: Petri Hygom Episcopi.

---

Cura D: Christiani Michaelis Rottbøll Professoris  
Theologiæ et Præpositi. Martini And: Gertsen Consil:

<sup>1)</sup> Indskrifterne fra Hasle, Vesterlisbjerg og Sabro Herreder findes i Samlingernes 3. R. VI, 379 ff., fra Framlev og Ning Herreder ovenfor Side 169 ff. og fra Hads Herred ovenfor Side 273 ff.

Camerae, Friderici Christiani Gleerup, Erasmi Erii Müller  
 Consulum Matthiae Fellum et Canutti Schytte Senatorum  
 Arhusiensium · Rectore Mag: Iano Wormio Philosoph:  
 in Universit: Havn: Professore, Con-Rectore Mag: Bal-  
 thazare Halse.

(Denne Bygning, som er helliget den bedste og højeste  
 Gud samt de aarhusianske Muser, og som fordem var kom-  
 men i Forfald, hensmuldret af Ælde, opbyggedes i denne  
 Skikkelse, dels ved egne Midler, dels ved offentlig Gavmild-  
 hed i Aaret 1763 under Tilsyn af Hr. Ole Borch de Schou-  
 boe, Ridder af Dannebrog og Stiftsbefalingsmand, og Hr.  
 Peder Hygom, Biskop.

Medvirkende: Hr. Chr. M. Rottbøll osv.).

Ole Borch de Schouboe, Stiftamtmand i Aarhus  
 1758—63, f.  $26/10$  1689, †  $5/3$  1763 (se Tidsskr. f. d. norske  
 Personalhist. II, 129). Peder Jacobsen Hygom, Biskop  
 i Aarhus 1738—64, f.  $22/11$  1692, †  $8/6$  1764 (se Vilh.  
 Bang: Aarhus Stifts Biskopper, S. 66). Christian Michael  
 Christiansen Rottbøll, Provst, Sognepr. til Aarhus Frue  
 Kirke og Aaby 1760—64, f.  $12/4$  1729, † som Biskop i  
 Viborg  $8/12$  1780 (se Litteraturfortegnelsen i »Dansk biogr.  
 Lex.«). Morten Andreas Gertsen, Borgmester, Kam-  
 merraad, †  $30/8$  1769. Frederik Christian Gleerup,  
 Vice-Borgmester, f. 1733, begr.  $20/3$  1783. Rasmus Erich-  
 sen Müller, Vice-Borgmester, † 1769. Matthias Nielsen  
 Fellum, Raadmand, † 1771. Knud Schytte, Vice-Raad-  
 mand og Byskriver (forhen kgl. Lakaj), † 1789. Jens Worm,  
 Rektor og Professor, se dette Tidsskr., 3. R. 6. Bd. S. 405.  
 Balthazar Halse, Konrektor, f.  $14/12$  1712, †  $1/6$  1772  
 paa sin Gaard Kvistrup i Harsyssel.

(Indskriften er — tildels korrekt — aftrykt i Taubers:  
 Historia scholae cathedralis Arhusiensis S. 333).

Gravsten udenfor Frue Kirkes Vestgavl:

Ieg er Opstandelsen oc Li[fv]it hvo som [tr]oer paa mig hand skal lefve . . . . . vil[?] at hand dør oc hvo som lefver oc troer paa mig hand skal aldrig døe. Iohan: 11.

Her under hviler achtbar oc velfornemme Mand Iørgen Iørgensen Sommerfeldt · fordvm Borger her i Aarhvs · som hensou i Herren · 1641 · den 9. Novem: i hans Alder 46. Aar med sin kiere Hvstrv gvdfructig Matrone Iahanne Mortensdatter som Gvd bortkallede 1690 i sit Alders 87 Aar oc lefvede di til samel i Ecteskab udi 8. Aar i medens af Gvd velsignet med 4 Sønner oc 1 Daatter kom siden i Ecteskab med velfornemme Mand Tomas Christensen S. H. som døde 1684 i sit Alder 58 Aar, efter hand hafde lefvet med hinde udi 32 Aar · Gvd gifve dem alle en ærefvld Opstandelse · paa den yderste Dag.

Jørgen Jørgensen Sommerfeldt var Søn af en Borgmester af samme Navn († 1618). Af de 5 Børn kendes: Morten, Laurids og Melchior, der blev Kapellan ved Domkirken. (Wiberg anfører ham i sin Præstehistorie fejlagtig som Søn af Borgmesteren, der altsaa var hans Bedstefader). Thomas Christensen var Toldinspektør («Visiterer») i Aarhus.

### *Vejlby Sogn.*

Gravsten i et Havegærde i Vejlby:

[Her v]nder hviler . . . . . [Ma]nd Sør[en] . . . . .  
Peder[søn ba]rn[f]ød . . . . . som bod[e] oc [dø]de i Sko-  
by[?] . . . . . [Lis?]berg . . . . . 1688 [?] . . . . . hindis  
Alders . . . . . Aar. Gvd opvecke dennem med alle . . . . .

Denne Sten har før ligget ude i Vejlby Eng ved et Vandhul, hvorfra den senere er transporteret til sin nu-

værende Plads; maaske stammer den fra Lisbjerg Kirke. »Skoby« er formodentlig Skovby, Framlev Herred. Paa Siderne af Stenen findes (nu stærkt ødelagte) Reliefbilleder af en Mand og en Kvinde.

*Brabrand Sogn.*

Gravsten, anvendt som Bordplade i et lille Anlæg mellem Brabrand og Aarslev:

I H S

Her under hviler erlig og velagt nu sl Mand Tommes Iacobson, barnfødt i True, som boede og døde her i Brabrand A<sup>o</sup> 1710. udi hans Alders 61 Aar med sin kiere Hustru erlig og gudfrygtige Danneqvinde Maren Lauridtz Datter barnfødt her i Byen, hun døde A<sup>o</sup> 1717. udi sit Alders 66 Aar. De lefde tilsammen i Egteskab 31 Aar : af Gud velsignet med 8 Børn, 3 Sønner og 5 Døttre, Gud gifve dennem og os [alle] en glædelig Opstandelse.

R . E . S . B .                      K [?] . . . D . B .

*Tilst Sogn.*

Paa en hidtil overset Gravsten paa Kirkegaarden staar:

1773

A I S J                      M N D G

Her under Gjemmes de Iordiske Levninger Af Den I Livet Her [?] erlige og fornemme mand ANDERS . . . . . SEN Fød i Løng Bye [s: Lyngby] 17[00?] . . . . . i Gieding og Hustrue ANE NIELSDATTER . . . . . og . . . . .

I A S
ANNO

C I D
1730

I. A. S. er formodentlig den afdødes Søn J. Andersen, og C. I. D. dennes Hustru.

*Kasted Sogn.*

Paa en Gravsten paa Kirkegaarden (Se 3. R. VI, S. 399) kan Indskriften, efter at Stenen er rensat og sat sammen, suppleres saaledes:

Hvad mig i fem oc tyvend Aar  
Er skeed I merker som fremgaar  
Ieg Anne Peders[d]a[tt]e[r] var  
Med Rachel jeg osv.

Mandens Navn viser sig at være Niels Thomesøn (ikke Homesøn). — Nederst paa Stenen staar:

Año Dñi 1665 [eller 1666?].

*Foldby Sogn.*

## 1.

Gravsten udenfor Kirketaarnet:

Her vnder hviler den er[lige og] vel[agte?] [Da]nn[e]-  
ko[ne] . . . . . E[l?]s[e?] . . . . . [p?] som bode og døde i  
Noerreg [ɔ: Norring] 1743 den g[v]dfrotig . . . . . gifve  
. . . . . glædelig [Ops]tandelse.

Stenen har før ligget foran Indgangen til Boelsmand Chr. Sørensen Uhrbaks Ejendom paa Tinning Mark, men er for et Par Aar siden paa Foranledning af Grevskabet Frijsenborg flyttet til sin nuværende Plads. Indtil 1882 laa den i Forstuen til den gamle Skole i Foldby.

## 2.

Do. ved Siden af den forrige:

Her vnder hviler den sallig Danemand Anders Nielsen Dal. Bode og døde i Naring [ɔ: Norring] 1736 og hans sallig Kvinne Kiesten Iens [T.?] Dat 1728.

*Skiøholme Sogn.*

I Kirken findes en Series pastorum, som er et forhen-værende Epitafium, oprindeligt sat til Minde om Provst Jacob Bondesen Randers og Hustru Inger Christensdatter. Efter en gammel Embedsbog i Præstekaldets Arkiv har Epitafiet haft følgende Indskrift:

Gud til Ære, Kirken til Zirat og Forældrene til hæderlig Admindelse er Stafferingen bekostet af Dem som i inderste Sjæl gimme Iesu Villie. Herunder hviler hæderlig vellærd og nu Sl: Mand Hr. Iacob Bundisøn Randers forrige Sognepræst til Schibholm og Schouby Sogne i 32 $\frac{1}{2}$  Aar, Proust over Framlev Herrit i 17 $\frac{1}{2}$  Aar, død i sit Alders 62 $\frac{1}{2}$  Aar. Med sin Sl: Hustru Inger Christensdatter forhen begravit. Og var de af Gud velsignede i et ærligt og kierligt Ægteskab med 2 Sønner og 5 Døttre.

Gud lad os findes igien i en glædelig Opstandelse.

Hr. Gaardejer Povl R. Povlsen, Tinning Vesterholm, hvem jeg skylder ovenstaaende Afskrift, tilføjer følgende Bemærkninger:

»Efter Wibergs Præstehistorie var Jacob Bondesen Præst til Skivholme-Skovby fra 1661 til sin Død 1676. Dette er urigtigt, hvilket ikke alene fremgaar af foranførte Inskription; men ogsaa af en gl. Herredsprotokol i Landsarkivet, hvori Jacob Bondesens Kaldsbrev er indført, ses det, at han kaldtes til Embedet 1644. Han var Søn af Præsten Bunde Nielsen ved Frue Kirke i Aarhus. Af hans Børn blev Sønnerne Bunde Jacobsen og Jens Jacobsen Skivholme Borgere i Aarhus. En Datter Apelone blev 2. Gang gift 1687 med senere Gaardfæster Niels Povlsen i Lading Bundgaard og ved ham Stammoder til en endnu paa Egnen udbredt livskraftig Bondeslæggt«.

**Rettelse.**

Side 437 L. 6 f. o.: Lintrup ∴ Lindtorp.